

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/133/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6022200573
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Matulník
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:6022200573.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: U. J., adresa trvalého pobytu: J. XXXX/XX, B. B., dátum narodenia: XX. H. XXXX, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 13. septembra 2022, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 24Sa/18/2022-50 zo dňa 20. apríla 2023, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu zamietla.
Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Rozhodnutie krajského súdu a priebeh administratívneho konania

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom zo dňa 20. apríla 2023, č. k. 24Sa/18/2022-50 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zamietol ako nedôvodnú podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X z 13. septembra 2022 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne (ďalej len „žalovaný“ alebo „druhostupňový správny orgán“) zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23. mája 2022 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zvýšil žalobcovi od 10. marca 2022 sumu invalidného dôchodku na 365,10 Eur mesačne. V odôvodnení prvostupňový správny orgán uviedol, že od 10. marca 2022 došlo u žalobcu k zvýšeniu miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť oproti pôvodnej miere 60% na 70%, ako to vyplýva z výsledku posúdenia uvedeného v lekárskej správe - odbornom posudku o invalidite z 12. mája 2022. Spôsob výpočtu hodnoty priemerného osobného mzdového bodu a rokov obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím bol podrobne odôvodnený v rozhodnutí o určení sumy invalidného dôchodku č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. apríla 2006. Uviedol, že vypočítaná suma invalidného dôchodku predstavuje 360,40 Eur mesačne ako súčin priemerného osobného mzdového bodu obdobia dôchodkového poistenia spolu s pripočítaným obdobím aktuálnej dôchodkovej hodnoty a percentuálneho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Sumu invalidného dôchodku podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšil o 4,70 Eur mesačne na sumu 365,10 Eur mesačne. Súčasťou odôvodnenia bol aj odborný posudok o invalidite posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Banská Bystrica, ktorý tvorí časť Lekárskej správy zo dňa 12. mája 2022.

3. Žalobca podal proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolanie, v ktorom namietal určenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, keď poukazoval na to, že ak sa nemôže pohybovať a nie je schopný vykonávať akúkoľvek pracovnú činnosť, potom je miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 100%. Tiež žiadal o kontrolu sumy invalidného dôchodku, ktorá mu nepostačuje ani na základné živobytie.

4. Žalovaný preskúmaným (druhostupňovým) rozhodnutím s odkazom na ustanovenie § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí uviedol, že posudkový záver posudkového lekára ústredia žalovaného vychádzal zo zdravotnej dokumentácie, ktorú podrobne opísal v odbornom lekárskom posudku zo dňa 25. augusta 2022, ktorý tvorí prílohu druhostupňového rozhodnutia a je jeho nedeliteľnou súčasťou. V odvolacom konaní bolo preukázané, že žalobca je naďalej invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., keď jeho miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola zvýšená zo 60% na 70% od 10. marca 2022. Posudkoví lekári sociálneho poistenia vo svojich odborných lekárske posudkoch posúdili zdravotný stav komplexne, na základe zdravotnej dokumentácie, predložených lekárske vyšetrení a odborných nálezov a svoje závery dostatočne odôvodnili a zhodli sa na nich. Žalobca v rámci odvolacieho konania nepredložil také relevantné dôkazy, ktorými by spochybnil správnosť posúdenia jeho zdravotného stavu. Posudkoví lekári konštatovali rovnaké rozhodujúce zdravotné postihnutie, ako aj rovnaký dôvod pre zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10% na celkovo 70%. Žalovaný ďalej odôvodnil výšku a výpočet invalidného dôchodku, keď konštatoval, že suma invalidného dôchodku bola určená podľa § 73 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. V ďalšom podrobne sumu zvýšeného invalidného dôchodku, resp. jej výpočet vysvetlil. Podľa žalovaného suma invalidného dôchodku zodpovedá zhodnotenému a preukázanému obdobiu dôchodkového poistenia, keď vymeriavacie základy (hrubé zárobky) boli zhodnotené podľa evidenčných listov dôchodkového poistenia/zabezpečenia a sú zhodnotené správne. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že invalidný dôchodok mu nepostačuje ani na základné živobytie, žalovaný uviedol, že nepriaznivá sociálna a finančná situácia nezakladá nárok na vyšší invalidný dôchodok, pretože pre túto dávku sú rozhodujúce zákonom stanovené podmienky.

5. Druhostupňové rozhodnutie napadol žalobca správnou žalobou, ktorú odôvodnil tým, že (i) preskúmané rozhodnutie možno považovať za arbitrárne a neaktuálne, pretože síce vychádzalo z lekárske správ, ale žalobca nebol posudkovým lekárom vyšetrený osobne, čo bolo odôvodnené prijatými opatreniami počas krízovej situácie; (ii) uviedol, že je presvedčený, že v súčasnej dobe opatrenia proticovidového charakteru už nie sú aktuálne, a teda mal byť osobne vyšetrený posudkovým lekárom, k čomu ale nedošlo a jeho zdravotný stav bol zhodnotený len na základe písomností, preto takýto posudok považuje za nejasný a nepreskúmateľný; (iii) uviedol, že je zrejme, že nie schopný vykonávať akúkoľvek pracovnú činnosť, a teda namietal mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť vo výške 70% v porovnaní so zdravou osobou a zastával názor, že má mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť oproti zdravej osobe vo výške 100%; (iv) namietal, že žalovaný vychádzal pri rozhodovaní z posudku posudkového lekára, ktorý nie je podpísaný na predmetnom posudku, a teda nie je zrejme, o akého lekára sa jedná; (v) žalobca zdôraznil, že je práceneschopný, nie je perspektíva zlepšenia jeho zdravotného stavu, jeho životné postavenie je neisté, keďže nie je schopný sa sám o seba postarať, nie to ešte, že by sa mohol zaujímať o akúkoľvek prácu s tým, že aj v budúcnosti môže byť jeho jediným príjmom z tohto dôvodu invalidný dôchodok.

6. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu preskúmal najmä v intenciách § 71, § 153 ods. 3 a 5, § 195, § 196, § 209 a § 293eu zákona č. 461/2003 Z. z. v rozhodnom znení a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení Prvej hlavy Tretej časti SSP upravujúcej všeobecnú správnu žalobu dospel k záveru bližšie opísanému v bode 1 vyššie.

7. Krajský súd, po tom, ako v odôvodnení napadnutého rozsudku zhrnul podstatný obsah preskúmaného rozhodnutia a záverov príslušných lekárske posudkov skonštatoval, že: (i) preskúmané rozhodnutie nepovažoval za arbitrárne, keďže „Z odôvodnenia žalobou napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva záver posudkov posudkových lekárov, ktoré boli podkladom rozhodnutí, úvahy posudkových lekárov, ako aj to, ktoré ustanovenia zákona boli aplikované ...“; (ii) nezistil, že by obsah posudku nebol v rozpore s obsahom lekárske nálezov, alebo bol svojou celkovou skladbou nepreskúmateľný; (iii) zdôraznil, že žalobca síce namietal nedostatočné posúdenie zdravotného stavu, pričom vymenoval v žalobe lekárske správy, ktoré boli posudzované, avšak nenamietal, v čom má spočívať nesprávnosť vyhodnotenia týchto lekárske správ, a teda krajský súd (hoc posudzujúci sociálnu žalobu neformálne) uzavrel, že „Nestačí len vo všeobecnosti poukázať na neaktuálnosť posúdenia zdravotného stavu, nezohľadnenie predložených lekárske správ, je potrebné

špecifikovať, čo konkrétne, z ktorej lekárskej správy bolo nesprávne vyhodnotené.“; (iv) k námietke žalobcu, že jeho zdravotný stav bol posudzovaný v jeho neprítomnosti v podstatnom krajský súd uviedol, že „... nemožno vytknúť žalovanej nesprávny postup, ktorý by bol v rozpore s ustanovením § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 293eu ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. ...“; (v) ďalej konštatoval, že „... medzi posudkami posudkových lekárov organizačných zložiek nezistil žiadne rozpory a o ich odbornej úrovni nemal dôvod pochybovať. Posudky sú logické a presvedčivo objasňujú závery o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí a o určenej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť so zohľadnením aj ďalších zdravotných postihnutí, za ktoré bola zvýšená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10% ...“; (vi) k aktuálnosti zdravotného stavu, ktorému nemajú zodpovedať lekárske posudky krajský súd uviedol, že „Ak došlo k zmene zdravotného stavu po právoplatnosti rozhodnutia napadnutého žalobou, je to dôvodom pre podanie novej žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku, respektíve posúdenie zdravotného stavu, a nie zrušenia napadnutého rozhodnutia generálneho riaditeľa, ktoré bolo vydané v súlade so zákonom ...“; (vii) k námietke žalobcu, že lekárske posudky nie sú podpísané a žalobcovi nie je zrejmé, o akého lekára sa jedná, krajský súd uviedol (odkazujúc na rozsudok najvyššieho správneho súdu sp. zn. 7Ssk/41/2021 z 24. augusta 2022, resp. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sk/33/2018), že „... pokiaľ prílohou rozhodnutia je lekárske posudok bez uvedenia posudkového lekára, ktorý vykonal posudkovú činnosť a vydal lekárske posudky, nejedná sa o vadu v konaní, ktorá by spôsobovala nezákonnosť samotného rozhodnutia.“; (viii) krajský súd vyhodnotil ako neopodstatnenú námietku žalobcu, že v jeho prípade nie je perspektíva zlepšenia jeho zdravotného stavu, ale naopak zhoršenia, pričom zdôraznil, že „... pri posudzovaní zdravotného stavu pre účely trvania invalidity sa vychádza z aktuálneho zdravotného stavu, teda z aktuálnych lekárske správ, ako tomu bolo aj v posudzovanom prípade ...“; (ix) rovnako tak krajský súd vyhodnotil aj námietku žalobcu, že invalidný dôchodok môže byť jeho jediným príjmom, resp. jeho tvrdenie o neuplatnení sa na trhu práce vzhľadom na rozsah jeho zdravotného postihnutia, pričom v podstatnom uviedol, že „Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva, že by sa pri posudzovaní invalidity malo skúmať, aké pracovné možnosti ponúka dotknutej osobe trh práce.“; (x) k žalobcom namietanej sume invalidného dôchodku krajský súd uviedol, že „V danom prípade bola pri výpočte novej sumy invalidného dôchodku zohľadnená zmena miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobcu zo 60% na 70%, aktuálna dôchodková hodnota s tým, že takto vypočítaná suma bola zvýšená podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z.“.

8. Vychádzajúc z uvedeného krajský súd žalobu žalobcu podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

9. O trovách rozhodol krajský súd podľa § 167 ods. 1 SSP a contrario tak, že žalobcovi, ktorý v konaní úspešný nebol, náhradu trov konania nepriznal.

II. Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

10. Proti napadnutému rozsudku podal žalobca kasačnú sťažnosť, pričom ako dôvod kasačnej sťažnosti označil ustanovenie § 440 ods. 1 písm. g) SSP (krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci). Žalobca v kasačnej sťažnosti v podstate zopakoval svoju argumentáciu obsiahnutú v správnej žalobe, jeho následných podaniach a prednesoch, zhrnul taktiež obsah preskúmaného rozhodnutia a priebeh administratívneho konania, ako aj konania pred krajským súdom.

11. Žalobca v závere kasačnej sťažnosti (po tom, ako sa odkázal na ustanovenie § 440 ods. 1 písm. g) SSP uviedol „Základný princíp kasačnej sťažnosti, ako mimoriadneho opravného prostriedku je princíp právnej istoty, ktorý je definovaný ako stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho vec bude rozhodnutá spravodlivo.“.

12. Následne žalobca citoval ustanovenie § 462 ods. 1 a 2 SSP a navrhol, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie.

13. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním z 23. augusta 2023, v ktorom v podstatnom uviedol, že krajský súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil. Odvolal sa na svoje písomné podania z 28. decembra 2022 a 16. februára 2023. Navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

14. Vyjadrenie žalovaného bolo pripojené k podaniu Správneho súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. augusta 2023 doručovanému žalobcovi na vedomie.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

15. Senát najvyššieho správneho súdu konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§

443 ods. 1 SSP), je prípustná (§ 439 SSP) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

16. Kasačný súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

17. Po preskúmaní napadnutého rozsudku správneho súdu a kasačnej sťažnosti, ako aj podkladového materiálu, kasačný súd dospel k záverom, ktoré odôvodňuje v nasledovnom texte.

18. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol ako nedôvodnú podľa § 190 SSP žalobu o preskúmanie zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým prvostupňový správny orgán zvýšil žalobcovi od 10. marca 2022 sumu invalidného dôchodku na 365,10 Eur mesačne. Krajský súd v podstatnom odôvodnil napadnutý rozsudok skutočnosťami bližšie opísanými v bodoch 6 až 9 vyššie.

19. Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

20. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

21. Podľa § 71 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

22. Podľa § 71 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

23. Podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

24. Podľa § 71 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

25. Podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

26. Podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len "posudkový lekár") za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada.

27. Podľa § 196 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhli, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

28. Podľa § 196 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z., organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

29. Podľa § 293eu ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., počas krízovej situácie sa ustanovenia § 142 ods. 6 písm. c), § 146 ods. 2 a § 153 ods. 5 časť vety za bodkočiarkou neuplatňujú.

30. Najvyšší správny súd po vyhodnotení námietok uvedených v kasačnej sťažnosti (ktoré vzhľadom k žalobcom zvolenej forme zodpovedali svojím obsahom správnej žalobe, pričom však najvyšší správny súd posudzoval toto podanie neformálne) vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho, ako aj pripojeného posudkového spisu dospel k záveru, že správny orgán postupoval správne, keď na podklade lekárskeho posudku vyhotoveného posudkovými lekármi

sociálneho poistenia na oboch stupňoch zvýšil žalobcovi od 10. marca 2022 sumu invalidného dôchodku na 365,10 Eur mesačne.

31. Najvyšší správny súd v prvom rade konštatuje, že posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou - medicínskou, na ktoré súd nemá potrebné odborné znalosti. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzuje Sociálna poisťovňa vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia (§ 153 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.) s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je, alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. Tieto kritériá však spĺňa len taký posudok, v ktorom sa posudkový lekár riadne vysporiada so všetkými rozhodnými a pre danú vec relevantnými skutočnosťami, prihliadne pritom k účastníkom konania udávaným ťažkostiam a svoje posudkové závery náležite odôvodní.

32. Optikou záverov vyjadrených v predchádzajúcom bode (ktoré závery zodpovedajú ustálenej judikatúre najvyššieho správneho súdu; pozri napr. rozsudok najvyššieho správneho súdu sp. zn. 6Ssk/73/2021 z 21. septembra 2022) potom najvyšší správny súd posudzoval aj lekársku správu a k nej pripojený odborný lekársky posudok relevantný pre prejednávanú vec. Najvyšší správny súd zdôrazňuje, že nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely invalidity; musí rovnako ako žalovaný vychádzať z lekárskeho posudku, kde posudzuje presvedčivosť ich záverov s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä aj s prihliadnutím na námietky žiadateľa o invalidný dôchodok. Medzi závermi posudkov posudkových lekárov neboli zistené rozpory a o ich odbornej úrovni nemal súd dôvod pochybovať. Posudky sú logické a presvedčivo objasňujú závery o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí a o určenej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že posudkoví lekári sa v dostatočnom rozsahu vyrovnali so všetkými relevantnými skutočnosťami, z obsahu posudkov je zrejmé ich úvaha, na základe ktorej dospeli k vyššie uvedenému záveru.

33. V prípade žalobcu určil posudkový lekár za rozhodujúce zdravotné postihnutie obojstrannú postraumatickú koxatrózu, ochorenie podľa prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., zaradené do kapitoly XV - choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel G - postihnutie končatín, položka 29 - nervové poškodenie, 29.3 - poškodenie dolnej časti plexus brachialis s tým, že mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť stanovil na úrovni 60%, čo je maximálna možná miera pre dané zdravotné postihnutie. Zvýšenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10% (podľa § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z.) bolo odôvodnené inými zdravotnými postihnutiami - choroby podporného a pohybového aparátu, postihnutie končatín, nervus fibularis podľa kapitoly XV - choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel G, položka 58.5. Vzhľadom k vyššie uvedenému dospel najvyšší správny súd k záveru, že ani prípadná zmena (resp. „zámena“) rozhodujúceho zdravotného postihnutia na postihnutie podľa kapitoly XV - choroby podporného a pohybového aparátu, oddiel G, položka 58.5 (určeného posudkovým lekárom ako „iné zdravotné postihnutie“ opodstatňujúce aplikáciu ustanovenia § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z.) by žalobcovi neprivilovala lepší výsledok/stav, nakoľko podľa lekárskeho posudku bola stanovená maximálna možná miera pre dané zdravotné postihnutia.

34. Čo sa týka námietky žalobcu, že jeho zdravotný stav bol posudzovaný v jeho neprítomnosti, uvedené najvyšší správny súd nepovažoval za pochybenie v štádiu posudkovej činnosti, keď posudkový lekár sociálneho poistenia ústredie zhodnotil zdravotný stav v neprítomnosti žalobcu, nakoľko takýto postup v tom čase umožňovala právna úprava § 153 ods. 5 v spojení s § 293eu ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 66/2020 Z. z.

35. Námietke žalobcu, že lekársky posudok nie je podpísaný a žalobcovi nie je zjavné, o akého lekára sa jedná, najvyšší správny súd vyhodnotil ako nedôvodnú s odkazom na jeho skoršiu rozhodovaciu prax. Na túto ostatne poukázal aj krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku (rozsudok najvyššieho

správneho súdu sp. zn. 7Ssk/41/2021 z 24. augusta 2022, resp. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sk/33/2018).

36. Čo sa týka námietok žalobcu, že (i) v jeho prípade nie je perspektíva zlepšenia jeho zdravotného stavu, ale naopak zhoršenia, resp. že (ii) invalidný dôchodok môže byť jediným príjmom žalobcu s prihliadnutím na neuplatnenie sa na trhu práce vzhľadom na rozsah jeho zdravotného postihnutia; ako aj (iii) k namietanej sume invalidného dôchodku, najvyšší správny súd považoval odôvodnenie napadnutého rozsudku vo vzťahu k uvedeným námietkam za správne, komplexné a dostatočne vyčerpávajúce. Najvyšší správny súd, rovnako ako krajský súd konštatuje, že účelom invalidného poistenia podľa § 2 písm. b), bod 2 zákona č. 461/2003 Z. z. je poskytnúť poistné plnenie (vo forme invalidného dôchodku) pre prípad zmeny zdravotného stavu a nie pre prípad nedostatočnej ponuky na trhu práce. Pokiaľ by tomu bolo naopak, nemalo by invalidné poistenie charakter poistenia vyslovene naviazaného na prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu.

37. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší správny súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobcu za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

38. Záverom najvyšší správny súd zdôrazňuje, že uvedeným rozhodnutím žalovaného a súdu nie je dotknuté právo žalobcu podať si novú žiadosť o zvýšenie sumy invalidného dôchodku, a to na základe nových lekárskejších správ o vyšetrení jeho zdravotného stavu.

39. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

40. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.